

Crna Gora
AGENCIJA ZA AUDIOVIZUELNE MEDIJSKE USLUGE

Broj: 05-350/24-1160/2
Podgorica, 22.11.2024. godine

**SAMOREGULACIJA NEOPHODNA, NIJEDNA METODA MJERENJA GLEDANOSTI
NIJE SAVRŠENA**

Podgorica, (MINA) – **Medijska samoregulacija je neophodna, a uz to treba snažiti novinare kako bi povratili ugled koji su nekad imali, jer su oni stub profesionalnog izvještavanja, ocijenjeno je na konferenciji „Medijski horizonti: Kako do transparentnosti, pouzdanosti i javnog interesa?“.**

Novinarka iz Srbije Tamara Skroza je, na panelu „Mediji i odgovornost: Funkcionalnom samoregulacijom do zaštite javnog interesa“, rekla je da je u regionu stanje medijske odgovornosti poražavajuće.

„Prije svega jer smo periferija nekog razvijenijeg svijeta i sve što tamo loše postoji kod nas dolazi snažnije i problematičnije, jer oni imaju sredstva da se protiv toga bore“, navela je Skroza.

Kako je rekla, u Srbiji, zbog političkog okruženja, mediji su polarizovani i podijeljeni na prorežimske i antirežimske.

„To utiče na devastaciju profesije, koja može da ima na duge staze jezive posljedice“, istakla je Skroza.

Ona je rekla da, za odupiranje priscima, treba jačati novinare, koji moraju biti zaštitinici javnog interesa.

„Trebalo osnaživati novinare, govoriti im da su oni sedma sila bez obzira što im se čini da su obespravljeni i imaju male plate. Dok novinari nijesu jaki nema ništa od časti i profesionalnih standarda“, rekla je Skroza.

Ona je rekla da je glavni problem u Srbiji uređivačka politika, navodeći primjer da o tragediji u Novom Sadu jedna grupa medija izvještava na jedan, a druga grupa na drugi način.

Kako je navela Skroza, uređivačka politika utiče na profesionalne standarde.

Ona je istakla da je vrlo optimistična kada je u pitanju samoregulacija, dok joj sve ostalo što se tiče medijske politike ne uliva povjerenje.

Dekanica Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore i profesorica medijskog prava, Aneta Spaić, kazala je da je suprotnost samoregulacije zakonodavni okvir i pokušaj uređivanja samoregulacije zakonom.

Ona je podsjetila da je u Izvještaju Evropske komisije (EK) iz prošle godine navedeno da je slaba samoregulacija zabrinjavajuća.

Spaić je kazala da Izvještaj EK iz ove godine govori da postoji fragmentisanost u samoregulaciji.

„Ono što zabrinjava jeste da se samoregulatorni mehanizmi tek reda radi osnivaju, da nemamo ozbiljne krijerujemo koji će učiti da izgleda kao da imamo ozbiljnu samoregulaciju“, rekla je Spaić.

Kako je rekla, važno je da zakonodavni okvir podrazumijeva jedan napredak i potrebu crnogorske medijske scene da sama sebe kontroliše.

Kako je kazala, i dalje postoji raspolućenost medijske scene, odnosno nedovoljno poštovanje profesionalizma i etike.

Ona je ukazala da novi Zakon o medijima podrazumijeva značaj broj promotivnih aktivnosti, koje bi trebalo da pojačaju svijest o postojanju samoregulacije.

„To je prostor za Ministarstvo kulture i medija, ali pozvani su i drugi, NVO, samoregulatorna tijela i razni akteri koji mogu uticati na širenje svijesti o jačanju samoregulacije“, navela je Spaić.

Ona je istakla da samoregulacija u vidu ombudsmana nije dovoljna da bi se napravili pomaci u samoregulaciji u Crnoj Gori.

„Ministarstvo je odradilo svoj dio posla, sljedeći korak su novinari, samoregulatorna tijela, asocijacije i udruženja“, istakla je Spaić.

Bivša izvršna direktorica Vijeća za štampu i onlajn /online/ medije iz Bosne i Hercegovine (BiH), Ljiljana Zurovac, rekla je da je osnivanje samoregulatornih tijela i prihvatanje samoregulacije na Balkanu izuzetno teško.

„Mi smo počeli 2005. godine i pored svih napora, uspjeha i promjena koje su napravljene u međuvremenu, ne može se reći da je to na onom nivou na kojem bi trebalo biti“, navela je Zurovac.

Ona je kazala da su se u BiH suočili sa netransparentnim medijskim vlasništvom.

„Medijskim vlasnicima u BiH nije bilo u interesu da se zakonski napravi obaveza da se kaže ko je vlasnik medija, da se prikaže impresum i da građani znaju gdje se i kome mogu treba obratiti“, rekla je Zurovac.

Ona je istakla da samoregulacija djeluje, ali da napreduje vrlo sporim koracima.

„Moj cilj je bio da se malo starija elita stavi po strani i da ulažemo u znanje i opunomoćenje mladih naraštaja, u onu generaciju novinara koja će ostati poslije nas“, navela je Zurovac.

Ona je kazala da nije dobro što se sva odgovornost za ono što nije dobro u medijima svaljuje na samoregulacijsko tijelo.

Zurovac je istakla da je potrebna edukacija na svim nivoima, a prije svega edukacija običnih ljudi.

Prema njenim riječima, prvi problem za samoregulaciju u regionu je samoodrživost, jer svako to tijelo u regionu zavisi od stranih donacija, za razliku od tijela u Evropi koja dobijaju nepovrtana sredstva od države ili dobijaju podršku vlasnika medija.

Generalna sekretarka Društva profesionalnih novinara Mila Radulović kazala je da postoji nekoliko novinarskih udruženja koja u stvari ne funkcionišu i veliki je problem što su kolege razočarane i više ne vjeruju u asocijacije.

Ona je istakla da se nada da se u Crnoj Gori neće doći u situaciju da se zakonom propisuje obaveza samoregulacije.

„Činjenica je da samoregulacija u Crnoj Gori ne funkcioniše, da ombudsmeni nijesu dovoljno jaki“, navela je Radulović.

Ona je ukazala da se broj samoregulatornih tijela povećava i da će se vidjeti po njihovom radu kakav će biti efekat svega toga i da li su mediji imenovali ombudsmane i tijela jer im je stalo do toga da imaju samoeregulatorno tijelo ili „samo da uzmu pare“.

„Ja mislim da je ovo drugo“, dodala je Radulović.

Ona je ocijenila da je ključno da se novinaru moraju jačati.

„Dok novinari ne budu povratili ugled koji su nekad imali, džaba pričamo o samoregulaciji, jer su stub profesionalnog izvještavanja novinari“, istakla je Radulović.

U okviru panela „Kako do pouzdanog mjerenja gledanosti i slušanosti – dobre prakse i naučene lekcije?“, voditelj Odjela za nadzor i analizu medijskih sadržaja iz hrvatske Agencije za elektroničke medije, Stanislav Bender, rekao je da nijedna metoda mjerenja nije savršena, zato što mjerenja zavise od mnogo faktora.

On je objasnio da je mjerenjem gledanosti i slušanosti nemoguće sve obuhvatiti, pa se koristi uzorak.

„Svaka promjena, čak i poboljšanje tehnologije mjerenja, vjerovatno će imati koristi za neke, a druge će staviti u nepovoljan položaj“, rekao je Bender.

On je kazao da je zato Nilsenovo uvođenje dobro uspostavljanje tehnologije mjerenja broja ljudi na lokalnim tržištima u Sjedinjenim Državama dočekano sa žestokim protivljenjem nekih emitera i grupa od javnog interesa, koji su tvrdili da mjerenje zanemaruje neke manjine.

„To je ipak svojevremeno izazvalo saslušanja u američkom Kongresu. Možemo samo zamisliti teškoće pri uvođenju radikalnijih promjena u politici promjena“, istakao je Bender.

Rukovoditeljka Sektora za strateško planiranje i autorska prava u Agenciji za audio i audiovizuelne medijske usluge Sjeverne Makedonije, Magdalena Dovleva Davidovska, rekla je da su u toj državi do prošle godine imali zakonsko rješenje prema kojem Agencija mjeri gledanost i slušanost emitera.

„Ta je odbredba izbrisana prošle godine, nakon što su eksperti Evropske unije (EU) u analizi konstatovali i savetovali nadležno ministarstvo da se ta nadležnost Agencije izbriše, jer to nije nadležnost medijske regulacije“, rekla je Dovleva Davidovska.

Ona je naglasila da medijski regulatori nijesu osnovani da mjere gledanost i slušanost.

„Mi nijesmo istraživačka agencija, naše znanje i stručnost je u oblasti regulacije medija, a ne u oblasti istraživanja javnog mnjenja“, istakla je Dovleva Davidovska.

Osnivač emitera Radio DRS i Radio City i predsjednik Asocijacije komercijalnih emitera Crne Gore (AKEM), Srđan Filipović, rekao je da je u manjini među radijskim emiterima sa idejom da se organizuju mjerenja.

Filipović je kazao da prije zamišljenih kvalitetnih mjerenja treba da se radi na edukaciji.

„Velika većina mojih kolega ne zna da pročita mjerenja. Prvo što imamo kao obavezu je edukaciju, da vidimo kako se rade mjerenja“, dodao je Filipović.

On smatra da ne treba odmah ići na pojedinačna mjerenja gledanosti i slušanosti.

„Kvalitetnim mjerenjima možemo pokazati da radio vrijedi više“, naveo je Filipović.

Kako je ocijenio, treba sprovesti opšte istraživanje o uticaju radija, ne pominjući koja radio stanica koliko slušana, pa u sljedećoj fazi raditi pojedinačno istraživanje.

Vladimir Raičević iz IPSOS-a kazao je da je upoznat sa regionalnim mjerenjima auditorijuma, ali da je najveći problem nedostatak novca.

„Uvijek ćemo se vratiti na to da nemamo novca, peoplemetar je skup“, rekao je Raičević.

On je istakao da ne zna šta će podaci o gledanosti AMU-u i Ministarstvu, ali da zna šta će sa tim da rade mediji i oglašivači, koji žive od toga.

„Znamo da se u prosjeku uz televiziju provede oko pet sati dnevno, uz radio i internet oko četiri sata.

Zamislite koliko je komplikovano izmjeriti sve to vrijeme“, naveo je Raičević.

On je istakao da je to skupo, ali i potrebno i neophodno.

Konferenciji, koju je organizovala Agencija za audiovizuelne medijske usluge (AMU), u saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori, prisustvovao je veliki broj predstavnika medija i emitera, akademske zajednice, nevladinih organizacija, institucija, diplomatskog kora i političkih partija.